

Minstens 1600 erkende vluchtelingen geblokkeerd in federale en lokale opvang

Met een beetje politieke wil, zijn oplossingen mogelijk

Er zijn klachten over het tekort aan opvangplaatsen voor wie internationale bescherming wil aanvragen in België. Die klachten zijn terecht. Maar ondertussen zitten 1600 personen mét een erkenning vast in de federale opvang door een tekort aan woningaanbod in Vlaanderen, Brussel en Wallonië. Die groep groeit, want de beslissingen komen nu sneller. *“Er zijn oplossingen, zegt Didier Vanderslycke coördinator van ORBITvzw, maar niemand beweegt. Inzetten op woonplaatsen voor erkende vluchtelingen maakt opvangplaatsen beschikbaar. Maar iedereen zit naar elkaar te kijken.”* ORBIT legt voorstellen op tafel en gaat verder op zoek naar politieke wil.

Dit is voor niemand goed

De woonnood van erkende vluchtelingen is een oud zeer. Na de verhoogde aankomst van vluchtelingen in 2015, was er al een probleem om na opvang een goede woning te vinden. Burgerinitiatieven zetten zich lokaal in, burgers namen vluchtelingen in huis enz. en een aantal gemeentes voerden een lokaal woonbeleid naar deze nieuwe doelgroep. Ze doen dat nu nog. Maar meestal is de boodschap na de erkenning: ‘Zoek het zelf uit!’.

Op een gesatureerde woonmarkt is zo'n boodschap oorzaak van maatschappelijke spanningen. Zonder woning wordt de start van de erkende vluchteling in de samenleving belemmerd en vertraagd. Nochtans zijn politieke verantwoordelijken op dat punt zeer veeleisend. Statushouders moeten snel de taal leren, inburgeren, werken, opleiding volgen enz. Maar zonder startwoning en zonder domicilie lukt dat niet. Trouwens, het verhindert vaak dat er beroep kan gedaan worden op maatschappelijke dienstverlening. Het ontbreken van een specifiek woonbeleid naar nieuwkomers is daarom schadelijk voor iedereen.

Er zijn oplossingen

ORBIT ondersteunt niet alleen burgerinitiatieven die oplossingen bedenken en uitvoeren. ORBIT wil dat de overheden maatregelen nemen die meteen het verschil kunnen maken. Het uitgangspunt is dat een erkende vluchteling een goede start moet kunnen maken. Wat is hiervoor nodig?

1. Begeleid erkende vluchtelingen in de opvangcentra en lokale opvang om de overstap te maken naar de (sociale) woningmarkt. Wat de opvangcentra betreft, gebeurt dat niet standaard en niet consequent.
2. Zorg dat er vanuit de opvang een coherente transitie wordt voorzien naar de nieuwe woonplaats. Verleng daarom de transitieperiode na erkenning naar 6 maanden.
3. Zet LOI-woningen - die nu bewoond worden door erkende vluchtelingen - terug in voor opvang van asielzoekers. Als LOI's niet terug hun oorspronkelijk doel kunnen gaan dienen, zullen steeds meer gemeenten afhaken en ook niet kiezen voor een woonbeleid naar erkende vluchtelingen.
4. Zet met gemeenten in op creatie op een nieuw circuit van 'Lokale Startwoningen' (doorgangs- en noodwoningen) in samenspel OCMW, CAW en lokale

- burgerinitiatieven en met sociale huisvestingsmaatschappijen. Er is daarvoor een capaciteit in leegstaande sociale appartementen voor tijdelijke bezetting.
5. Maak van leegstaande assistentiewoningen woongelegenheden voor erkende vluchtelingen.
 6. Zorg ervoor dat de nieuwe wooncapaciteit die voor mensen uit Oekraïne is gecreëerd (in woondorpen; leegstaande panden die bewoonbaar zijn gemaakt; of in leegstaande sociale woningen die nu hersteld worden) niet meteen van de markt verdwijnt.
 7. Help gemeenten om woningen te voorzien voor erkende vluchtelingen door slimme financiële incentives. Bijv. bij creatie 2 LOI-plaatsen voor niet-statushouders = 1 extra financiering voor een startwoning voor een statushouder.
 8. Zet minstens 10% van de extra-wooncapaciteit (in sociale woningen en andere woonentiteiten) die nu voor mensen uit Oekraïne wordt opgezet, in als startwoningen voor de doelgroep erkende vluchtelingen. Voorzie daar een financiële tegemoetkoming voor.
 9. Erken en subsidieer lokale/regionale burgerinitiatieven die zeer creatief aan de slag zijn. Het werk dat ze nu verzetten om erkende vluchtelingen aan woningen te helpen is heel effectief. Zet ook in op samenwerkingsakkoorden tussen gemeentes, onafhankelijke burgerwerkingen en CAW rond huisvesting erkende vluchtelingen.
 10. Schroef in Vlaanderen de regel 'lokale binding' bij toewijzing sociale woningen terug. Vluchtelingen die nu op de privémarkt wonen en een aanvraag lopen hebben in de sociale huisvesting, blijven daar langer en bezetten onnodig lang de snelst toegankelijke woningen voor nieuwkomers.
 11. Maak van de digitale tool voor het registreren van noodopvangplaatsen voor mensen uit Oekraïne, die door de Vlaamse Overheid werd gecreëerd, een duurzaam instrument. Een permanent up-to-date bestand aan noodopvangplaatsen kan gebruikt worden om de vele dakloze erkende vluchtelingen en andere kwetsbare medeburgers een oplossing te bieden.
 12. Promoot het invullen van beschikbare woonruimtes bij particulieren (eigenaar-inwoners) door volop promotie te maken voor de Melding Tijdelijk Wonen en Zorgwonen. Zet ook het Brussels en Waals gewest aan om een dergelijke aanpak in praktijk te brengen.
 13. Investeer in een plan om tweede en derde verblijven in te schakelen voor de aanpak van woningnood. Voorzie een forfaitaire vergoeding voor eigenaars die daar willen op intekenen.
 14. Hanteer een verdeelsleutel (60% Vlaams Gewest/ 10% Brussels Hoofdstedelijk Gewest/ 30% Waals Gewest) als streefpercentages voor het creëren van wooncapaciteit voor erkende vluchtelingen. Zoals dat nu ook de afspraak is voor mensen die aankomen uit Oekraïne.

Nu nog de politieke wil

De inzet en het engagement van lokale en bovenlokale initiatieven is er. De politieke wil om van het wonen van vluchtelingen een gemeenschappelijk project te maken, nog niet. Het is een kwestie van algemeen belang om daar wel op in te zetten. Want nieuwkomers kunnen niet zonder startwoning. Niemand kan zonder een woning. Willen we deze kwestie planmatig en effectief aanpakken, dan is er meer nodig dan overleg in de marge.

Wie krijgt het mandaat om de woningnood van erkende vluchtelingen – en wie weet meteen de algemene wooncrisis - adequaat aan te pakken?

ORBIT vzw – 16 augustus 2022

Contact: Didier Vanderslycke didier@orbitvzw.be 0478/234564